

Підтримування сертифікату на систему управління
(Витяг із П.ОС СУ 9.2-01 Порядок проведення сертифікації систем управління)

З метою вчасного проведення наглядного аудиту за сертифікованими СУ з періодичністю, яка зазначена у звіті за результатами сертифікації/оцінювання СУ, складається річний план проведення наглядного аудиту. Планові наглядні аудити проводяться щороку протягом терміну дії сертифікату за наступною схемою (якщо не передбачено іншого):

1 – ий – через 9 місяців, але не пізніше 12 місяців з дати прийняття рішення щодо сертифікації;

2 – ий – через 9 місяців від попереднього.

План містить в собі таку інформацію:

- назву, адресу та реквізити підприємства;
- найменування сертифікованої СУ;
- номер сертифіката та термін його дії;
- термін проведення наглядного аудиту (місяць);
- інша інформація за необхідністю.

План візується відповідальним виконавцем, підписується начальником відділу СУ, погоджується заступником керівника ОС СУ та затверджується керівником ОС СУ, при необхідності до плану вносяться зміни, які також затверджуються керівником ОС СУ.

ОС СУ має право провести позаплановий наглядний аудит сертифікованої СУ, який призначається в наступних випадках:

- при надходженні від Замовника інформації про суттєві зміни в СУ або в організаційній структурі підприємства;
- надходження інформації про обґрунтовані скарги або претензії споживачів продукції Замовника, наглядових або інших органів;
- надходження інформації про неправильне або таке, що вводить в оману, використання Замовником факту сертифікації СУ;
- за вимогою Замовника (наприклад, для розширення сфери акредитації).

Основні питання, права та обов'язки Замовника та ОС СУ в період нагляду, орієнтовні терміни проведення першого планового наглядного аудиту, умови, при яких ОС СУ призначає позаплановий наглядний аудит викладені в рамочному договорі про нагляд за сертифікованою СУ (Ф.П.ОС СУ.- Р.021).

ОС СУ разом з групою верифікації готує обґрунтування з метою подальшого прийняття рішення на проведення нагляду, приймає рішення про компетентність аудиторів і керівника групи, необхідної для включення в групу аудиту (П.ОС СУ 7.0-01). Заступник керівника ОС СУ вносить дані, які аналізувалися в протоколі обґрунтування заявки (Ф.П.О СУ-Р.004), група верифікації погоджує дане обґрунтування, а керівник вносить рішення щодо можливості проведення аудиту.

8.2.1 Кожен наглядний аудит складається з наступних етапів:

- складання і затвердження програми наглядного аудиту;
- підготовка робочих документів наглядного аудиту;
- проведення попередньої наради;
- проведення наглядного аудиту;
- проведення заключної наради;
- підготовка звіту;

Програма наглядного аудиту визначається органом сертифікації з урахуванням програми внутрішнього аудиту замовника і достовірності, якої можна очікувати від неї. Конкретні дати візитів погоджуються з сертифікованою організацією за 2 тижні до запланованого аудиту.

Програма наглядного аудиту повинна включати:

- внутрішні аудити та аналізування з боку керівництва;
- перевіряння дій, що їх було вжито стосовно невідповідностей, виявлених під час попереднього аудиту;
- розгляд скарг;
- результативність системи управління щодо досягнення цілей сертифікованого замовника;

- хід виконання запланованих дій, спрямованих на постійне поліпшення;
- безперервне оперативне управління;
- розгляд будь-яких змін до задокументованої системи;
- сфери, що підлягають змінам;
- використання знаків і/або будь-яких інших посилань на сертифікацію;
- ідентифікацію автоматизованих методів аудиту та етапи, на яких буде проводитися їх застосування (в разі застосування);

Під час кожного наглядання група аудиту повинна перевірити наведене нижче і провести інтерв'ю з відповідальним керівництвом щодо:

- результативності системи управління з погляду досягнення цілей організації;
- функціонування процедур повідомлення керівництва про будь-які порушення;
- прогресу запланованої діяльності, що націлений на постійне поліпшення функціонування системи;
- врахування висновків, що зроблені за результатами внутрішніх аудитів;
- використання сертифікату і/або будь-яких інших посилань на сертифікацію;
- реєстрації даних щодо апеляцій, скарг та спірних питань, з якими звертаються до організації, і, у разі виявлення будь-якої невідповідності або неспроможності задовольняти вимоги сертифікації, те, що організація провела розслідування щодо її власних систем та процедур і вжила належної коригувальної дії.

8.2.2 Керівник групи аудиту налагоджує попередній головний зв'язок з організацією та пропонує організації у разі наявності змін СУ, надати повідомлення про зміни СУ та відповідні оновлені документи СУ.

Аналізування документів здійснює група аудиту у повному складі або, у разі необхідності, окремі її члени під керівництвом аудитора(керівника групи аудиту).

Здійснюється аналізування документів СУ та інших документів замовника щодо його діяльності (наприклад, рекламних матеріалів, web-сайту), документів попередніх аудитів, повідомлення про зміни СУ організації (у разі наявності).

Місця проведення аналізування документації визначає керівник групи аудиту.

Під час аналізування документів здійснюється підготування до аудиторської діяльності на місцях - підготування плану наглядового аудиту та робочих документів аудиту. План наглядового аудиту готує керівник групи аудиту. Аудит планується на місці розташування організації та місцях її діяльності, що охоплена СУ, згідно з програмою наглядових аудитів. План наглядового аудиту має бути узгоджено з уповноваженою особою організації та затверджено керівництвом Органу з сертифікації до початку проведення аудиту в організації. Спірні питання щодо плану наглядового аудиту має бути вирішено спільно керівником групи аудиту та уповноваженою особою організації.

8.2.3 Наглядний аудит на місцях здійснюють члени групи аудиту під керівництвом її керівника.

Заключну нараду, рішення якої оформлюють протоколом, керівник групи аудиту проводить в останній день наглядового аудиту.

Під час наглядових аудитів група аудиту перевіряє, що в усіх випадках виявлення будь-якої невідповідності або неспроможності відповідати вимогам стандарту, організація провела розслідування своїх систем та процедур і вжила належні коригувальні дії.

Скарги становлять джерело інформації щодо можливої невідповідності. При отриманні скарги, сертифікована організація повинна встановити причину невідповідності та розглянути будь-які чинники, що її обумовлюють (або сприяють їй).

ОС СУ при нагляданні слід впевнитися, що організація використовує результати розслідувань для розроблення коригувальних дій, які мають включати заходи для:

- повідомлення належних органів влади, якщо це вимагається правилами;
- відновлення відповідності настільки швидко, наскільки реально;
- запобігання повторного виникнення;
- оцінювання та мінімізації будь-яких негативних аспектів системи управління та пов'язаних з ними наслідків;
- забезпечення задовільної взаємодії з іншими компонентами системи управління;
- оцінювання ефективності прийнятих коригувальних заходів.

Організація при наглядovому аудиті повинна підтвердити, що коригувальні дії завершені, продемонструвати їх результативність, необхідні зміни внесено до процедур (методик, процедур, інструкцій), документації та реєстраційних даних.

При виявленні неправильного використання сертифікату аудиторська група приймає рішення про додаткові заходи для запобігання зловживанням:

- розпорядження Замовнику провести коригувальні дії по усуненню виявлених зловживань;

- опублікування відомостей про порушення;

- призупинення або анулювання сертифікату відповідності;

- звертання до суду відповідно до законодавства України.

Всі спостереження наглядового аудиту документуються. Невідповідності визначаються у відповідності до вимог стандарту, згідно якого сертифікована СУ Замовника.

Якщо під час наглядового аудиту виявлено невідповідності, керівник групи аудиту повідомляє керівництву організації про необхідність здійснення коригування та/або коригувальних дій, надання документованих доказів їх виконання до органу сертифікації, а також проведення перевірки їх виконання (з відвідуванням або без відвідування організації).

Організація визначає, які коригування та/або коригувальні дії вона повинна виконати для усунення виявлених у результаті аудиту невідповідностей, узгоджує ці дії та термін їх виконання з керівником групи аудиту.

Усі розбіжності щодо даних аудиту та/чи висновків аудиту між групою аудиту та організацією слід обговорити і, за можливості, погодити. У разі їхнього непогодження у протокол заключної наради вносять точки зору обох сторін.

8.2.4 Група аудиту готує звіт про наглядовий аудит протягом погодженого з організацією-заявником строку, але не пізніше одного місяця від дати проведення заключної наради. У разі недотримання погодженого строку, про причини затримки слід повідомити організацію-заявника з подальшим погодженням нового терміну підготування звіту.

Якщо організація усунула невідповідності та впровадила коригувальні дії під час проведення аудиту та/чи протягом місяця з дати заключної наради (під час підготування звіту про аудит), це має бути відображеним у звіті з наведенням інформації, чи відповідає СУ критеріям аудиту після усунення невідповідностей.

Звіт за результатами наглядового аудиту має містити висновки групи аудиту щодо відповідності СУ вимогам, підтвердженням під час сертифікації, та пропозиції щодо підтвердження, призупинення чи скасування дії сертифіката, а також, у разі потреби, щодо скорочення сфери поширення сертифікації разом з будь-якими умовами чи зауваженнями.

Звіт про наглядовий аудит є власністю організації, в якій проводився наглядовий аудит.

Члени групи аудиту та всі одержувачі звіту про наглядовий аудит зобов'язані дотримуватися та забезпечувати конфіденційність інформації, яку містить звіт.

8.3 Підтримання сертифікації

За результатами наглядового аудиту можливі наступні висновки:

- підтвердження дії сертифікату;

- призупинення дії сертифікату;

- анулювання сертифікату;

- зміна сфери дії сертифікату.

ОС СУ базуючись на доказі того, що замовник продовжує задовольняти вимогам стандарту на систему управління, підтримує сертифікацію замовника і може зберігати в силі дану сертифікацію, маючи позитивний висновок керівника групи аудиту без подальшого незалежного перевіряння, оскільки ОС СУ:

- має систему, яка вимагає від керівника групи аудиту повідомляти ОС СУ про необхідність ініціювати перевірку відповідним компетентним персоналом, який не виконував аудит, щоб визначити, чи можна підтримувати сертифікат у разі будь-якої невідповідності чи іншої ситуації, яка може призвести до призупинення чи скасування сертифікації;

- компетентний персонал ОС відслідковує діяльність з наглядання, включаючи моніторинг звітування аудиторів, щоб підтвердити, що діяльність стосовно сертифікації виконується результативно.

Рішення про тимчасове призупинення дії сертифікату приймається у випадках, якщо протягом встановленого терміну вжиттям коригувальних та запобіжних дій, погоджених з ОС СУ, підприємство може усунути виявлені причини невідповідності та підтвердити це без повторного проведення наглядового аудиту.

Рішення про анулювання дії сертифікату приймається у випадках:

- невиконання коригувальних дій, призначених в результаті рішення про призупинення дії сертифікату відповідності;
- при перевірці замовник надав неповну або недостовірну інформацію;
- наявність значних невідповідностей систематичного характеру в окремих елементах, процесах СУ чи об'єктах виробництва, які вказують на порушення відповідності діючої СУ вимогам стандарту;
- не проходження наглядового аудиту принаймні однією із філій замовника, на яку розповсюджується дія сертифікату;
- замовник не повідомив про зміни СУ, які вплинули на її відповідність стандарту;
- замовник порушив умови угоди, зокрема, якщо сертифікат і знак відповідності використовуються в сферах, на які вони не розповсюджується;
- продукція або послуга, СУ яких сертифікована, не постачається більше ніж рік, або підприємство припинило своє існування;
- якщо міжнародні та національні стандарти, що встановлюють вимоги до моделей або порядку сертифікації СУ, змінені, а Замовник не забезпечує або не може забезпечити відповідність новим вимогам протягом встановленого терміну після отримання письмового повідомлення від ОС СУ;
- за звертанням Замовника;
- за рішенням суду.

Відразу після прийняття рішення за результатами наглядового аудиту ОС СУ направляє замовнику аудиту та/або об'єкту аудиту звіт та інформацію про тимчасове призупинення дії сертифіката чи про факт анулювання і одночасно зазначає умови, за яких можливе зняття тимчасового призупинення дії сертифіката на СУ. Також ОС СУ подає інформацію про призупинення/анулювання сертифіката для публікації на веб - сайті ДП "Миколаївстандартметрологія" або інших засобах масової інформації.

Якщо при плануванні наглядового аудиту Замовник висловив бажання розширити чи скоротити сферу дії СУ, то за результатами наглядового аудиту приймається рішення щодо розширення чи скорочення сфери дії СУ.

[За більш детальною інформацією щодо підтримування сертифікату
на систему управління
ЗАПРОШУЄМО звертатися до](#)

**Органу з сертифікації систем управління
ДП «Миколаївстандартметрологія»**

просп. Центральний, 11/5, м. Миколаїв, 54029, Україна
тел (0512) 34-00-67

Контактна особа:

**Заступник директора з питань стандартизації, якості та наукової діяльності
Фоміна Світлана Володимирівна**

моб. тел. 095-288-14-25

E-mail: qms@ncsms.com.ua